

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XXXII. Vtrum omnes & soli viatores sint capaces susceptionis
sacramentorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

originaliter continentis in se totam plenitudinem potestatis spiritualis; atque sacerdotium Christi manet in aeternum ex ps. 109. 4.

Ad 1. Dicitur est iam characterem esse signum solum sublata quadam significatione huius vocis, & propterea dici solet res sacramenti, & sacramentum simul, quatenus significatur proprie, & significat late.

Ad 2. Quia non possunt homines inducere se solis immediatè species impressas obiectorum, quæ intendunt sibi inuicem manifestare, coguntur apponere, pro signo deputatio alicuius in aliquod ministerium, obiectum sensibile, ex quo deinde suboritur species impressa causatiua vterius manifestationis intentæ. At Deus potest indere, & indit immediatè per seipsum speciem obiecti, seu muneris, ac deputationis, quam vult intelligibiliter indicare. Quia verò plerique Auctores apprehenderunt Deum operantem ad modum hominum, in quod est humanum ingenium valde proum; propterea in tot dicendi modos diuisi sunt, & non propter suppositionem characteris impressi per dicta tria sacramenta, atque inhærentis intrinsecè suscipientis illa validè. Quæ videlicet suppositio est certissima, ita vt sententia Durandi non sit amplius tuta in fide. Illa igitur alia suppositio est potius euellenda ex animo, quæ Deum ponit operantem sicut homines quoad eum modum, qui conuenit hominibus ratione suæ imperfectionis, & insufficientiæ.

Ad 3. Nec Circumcisio, nec alia sacramenta antiqua conferebant vi sua vllum effectum spirituales internum; sed solam sanctitatem exteriorem, & legalem, vt dictum est q. 20. Quia de causa Hebr. 9. 10. dicuntur *instituta carnis*. Vnde & Circumcisio characterem imprimebat solum in corpore. Alia longe ratio est de sacramentis nouæ legis, quæ sunt perfectiua, & consummatiua, atque promotiua veterum sacramentorum ad genus aliud effectuum nobiliorum, vt sæpe dictum, ac ostensum est.

Q V Æ S T I O XXXII.

Vtrum omnes, & soli Viatores sint capaces susceptionis Sacramentorum?

Videntur nec omnes, nec soli viatores esse capaces sacramentorum. Quia Beata Virgo, dum esset viatrix, fuit nihilominus incapax Baptismi, cum non haberet peccatum originale, ad cuius deletionem principaliter ordinatur istud sacramentum; & quia Baptismus est ianua reliquorum sacramentorum, consequenter fuit incapax eorum omnium. Ergo non omnis viator est subiectum idoneum sacramenti.

1. Non possunt sacramenta validè ministrari iis, quibus nullum eadem effectum conferre possunt, vt dictum est q. 30. Sacramenta autem causant omnes suos effectus dependenter à sensione sui, & per excitationem mentis, quam inducunt mediante ea sensione, vt liquet q. 24. Neutrius autem sunt capaces paruuli, alique viatores, qui non sunt compotes rationis. Ergo idem sunt incapaces suscipiendi validè vllum sacramentum.

2. Homines viatores, & Beati sunt eiusdem speciei, ac naturæ. Ergo eorum omnium bonorum sunt capaces, atque aded, & sacramentorum. Ergo non soli viatores sunt capaces eorum.

Respondetur. Certum primò est solos homines viatores esse capaces sacramentorum, vt fert communis eaque certa Theologorum omnium sententia. Primò, quia perpetua & constans Ecclesiæ traditio id semper tenuit, ac tenet. Deinde quia incapaces Baptismi, sunt

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. I I.

eo ipso incapaces reliquorum sacramentorum, cum ille sit ianua ad reliqua. Baptismus autem pro solis viatoribus institutum esse, colligitur inter alia ex illis verbis Christi Domini apud Mathæum: *docere omnes gentes baptizantes, &c.* Solis quippe hominibus viatoribus conuenit doceri ab hominibus itidem viatoribus, quales soli esse possunt ministri sacramentorum, vt dictum est q. 12. Tertio quia sacramenta instituta sunt ad conferendam sensibilibus primam gratiam, vel augmentum gratiæ, ac proinde pro iis solis instituta sunt, quibus ratione sui status inest capacitas primæ gratiæ, vel augmenti gratiæ. Hi autem sunt soli viatores. Postremo quia pro his solis instituta sunt sacramenta, pro quibus solis expediebat, vt instituerentur, cum Deus, qui est auctor sacramentorum, nihil nisi conuenientissimè faciat. Institutio autem sacramentorum, tantum respectu viatorum, conuenientiam habet ex sua natura, vt apparet q. 11. Certum rursus est omnes vtriusque sexus viatores esse capaces per se omnium sacramentorum, dempto solo sacramento ordinis, cuius scæminæ non sunt capaces: de qua exceptione dicitur in loco. Probatum, quia sacramenta instituta sunt pro viatoribus, vt modo ostensum est, nullaque apparet vllius ex ipsis exceptio, præter exceptionem modo dictam, & cum de capacitate remota, seu ex natura rei, æquali in omnibus viatoribus ad omnia eadem dubitari minime possit, vt patet ex rationibus præcedentis assertionis; concluditur planè omnes esse æquè capaces per se ex vi institutionis, dum nulla per ipsam sit exceptio. Dicitur autem *per se*; quia multipliciter contingit plures homines viatores impediri per accidens, quominus validè suscipere valeant sacramenta; de quibus tamen impedimentis dicitur commodius infra circa singula seorsim sacramenta; quippè impedimenta sunt diuersa pro diuersis sacramentis.

Ad 1. Nonnulli dixerunt Beatam Virginem fuisse incapacem omnium sacramentorum saltem post conceptionem filij sui, quia ex tunc eandem putauerunt incapacem augmenti gratiæ. Quæ tamen opinio quoad istum fundamentum est improbabilis, vt rectè pronunciat Suar. in præsentis disput. 14. sect. 1. paulò post initium, monens ibidem iuxta eandem nihilominus sententiam, defendi posse capacem sacramentorum Beatam Virginem. Quia ratione sui status non erat incapax effectus eius sacramentalis, sed aliundè, & per accidens. Quod tamen videtur subsistere minimè posse quia impedito omni prorsus effectu sacramenti, impeditur valor eiusdem sacramenti, vndeunque impedimentum proueniat, vt liquet ex quaest. 30. præsertim art. 5. Defendatur igitur capacitas augmenti gratiæ in Beata Virgine, dum fuit viatrix, vt pariter defendatur capax sacramentorum. Difficultatem aliam eiusdem in eadem capacitatibus, quam tangit ratio dubitandi desumptam ex baptismo, & peccato originali opportunè discutiunt Theologi in propria materia de baptismo, & à nobis ibidem dissoluetur q. 43. Interim sat est dicere ad valorem sacramenti solum requiri, vt conferat gratiam sufficientem ex sua natura ad delendum peccatum, tametsi nullum de facto deleatur peccatum, vt patet in quouis adulto iustificato prius per contritionem, & deinde baptizato. Hac de re videri multa possunt apud Cardinalem de Lugo in præsentis disput. 2. sect. 2.

Ad 2. Sacramenta semper ingerunt speciem sui, redduntque proinde sensibilem, quantum est de se, collationem gratiæ; idque sufficit, vt gratia conuenienter conferatur hominibus lapsis dependenter à sacramentis; tametsi contingat aliquos esse impeditos, quominus actualiter sentiant ipsa sacramenta, atque excitentur per sensationem eorum ad erigendum spiritualiter, ac intelligibiliter animum circa

Ff 2 effectus

effectus internos spirituales. Quia hoc euenit accidentaliter, atque in institutionibus vniuersalibus non habetur ratio de iis, quæ accidentaliter intercurrunt, dummodò subsistat finis principaliter intentus quoad substantiam, qui respectu sacramentorum est subuenire indigentibus per infusionem gratiæ. Deinde pueri cum peruenerint ad usum rationis, & amentes, si quando liberati fuerunt ab amentia, possunt vtiliter instrui de significatione sacramenti, quod prius suscipere; siquidem fieri non potest vt ministraretur sacramentum ab vllò ministro idoneo, qui non sit capax percipiendi significationem sacramentalem, & per consequens instruendi de eadem eum, cui illud ministrat.

Ad 3. Homines viatores, & Beati sunt capaces eorum omnium propter identitatem speciei, sed tantum remotè, propter diuersitatem specificam accidentium, quibus redduntur inhabiles proximè tum viatores ad plura, quæ insunt beatis, tum beati ad nonnulla viatorum propria bona, id est propria indigentium, qualia bona sunt sacramenta, vt constat ex omnibus huc vsque dictis circa ipsa.

Q V Æ S T I O XXXIII.

Virum ad Sacramenta validè, & fructuosè suscipienda requiratur consensus, aut dispositio aliqua ex parte suscipientis?

Videtur non requiri. 1. Quia aliqua sacramenta conferuntur validè, & cum fructu carentibus vsu rationis, vt patet ex vsu Ecclesiæ conferentis illis Baptismum, & non collaturæ infructuosè, & multò minus inualidè. Quapropter valorem, & vtilitatem Baptismi paruulis collati tuentur vnanimi consensu omnes Theologi cum D. Thoma q. 68. art. 9. & Hæreticos id negantes impugnat fusè Bellarminus tom. 2. lib. 1. de Baptismo c. 8. Paruuli autem sunt incapaces naturaliter adhibendi consensum, & concipiendi dispositionem aliquam salutarem, neque constat de miraculo, quod nonnulli hæretici perperam comminiscuntur. Ergò non est de conceptu sacramenti validi, & fructuosi, seu formati, vt præsupponat, aut inueniat in suscipiente consensum vllum respectu ipsius sacramenti, aut dispositionem aliquam peculiarem respectu effectus eius.

2. Inmò sacramentum potest esse validum, tamen conferatur inuito. Quia Concil. Tolct. 4. cap. 55. relatum cap. de Indeis 45. dist. atque eatenus approbatum ab Innocentio II I. in cap. maiores de Baptismo, definit Baptismum collatum inuito esse validum. Certè valere Baptismum, dummodò non adit contraria voluntas, seu dissensus positiuus, videtur clarissimè doceri ab Innocentio in illo capite his verbis: *Tunc ergo characterem sacramentalis imprimat operatio, cum obicem voluntatis contraria non inuenit obfisterem.* Et ibidem glossa affirmat validitatem Baptismi, necnon eius efficaciam in actu secundo; tamen suscipiens corde dissentiat, dummodò consentiat ore. Consentit ex parte Caieranus dicta q. 68. art. 7. negans ad validitatem sacramenti requiri consensum positiuum suscipientis, atque affirmans sufficere, si contraria in eo voluntas non adit; atque idem Gentilem, qui nihil vnquam de Baptismo cogitauit, validè baptizari dormientem.

3. Omnia nouæ legis sacramenta conferunt gratiam ex opere operato, id est independentè ab omni opere exhibito, seu à ministro, seu à suscipiente, cum perficitur sacramentum, atque aded dependentè à solis operibus iam antè exhibitis, seu vt communi-

ter dicitur operatis à Christo Domino, prout stabilitum est q. 19. Nullum igitur opus requiritur ex parte suscipientis sacramentum, vt ipsum euadat validum, & fructuosum; atque vt requireretur consensus ad valorem; nulla tamen præterea necessaria est dispositio moralis positiuæ ad fructum, totumque effectum sacramenti.

4. Si ex defectu consensus, aut dispositionis ex parte suscipientis sacramenta euaderent nulla, aut infructuosa; talis consensus, aut dispositio pertinet ad constitutionem intrinsecam sacramentorum, & essent pars essentialis ipsorum, vt patet ex discursu facto in re simili quæstione 6. circa intentionem ministri, de qua, & de consensu, seu dispositione suscipientis est eadem prorsus ratio, si eadem est vtriusque necessitas, vt sacramentum sit validum. Sequela autem est absurda, vt potè contradicens apertè doctrinæ Concilij Florentini in decreto Eugenij à quo, vt supra memoratum est quæst. 3. definitur tribus sacramenta perfici, materia, forma, & persona ministri cum intentione. Non ergò perficiuntur præterea consensu etiam, aut dispositione suscipientis, quod esset quantum aduersus mentem Concilij.

5. Ex antiqua consuetudine Ecclesiæ conferuntur sacramenta Extremæ vnctionis omnibus in vltimo vitæ periculo constitutis, tamen petendo illud non sint, ob vsu rationis impeditum vi morbi; nec vllum antè signum dederint; daree potuerint sacramenti desiderati; immò quin vllum illius desiderium conceperint, aut præsumi possit eos concepisse ob inopinatum morbi euentum. Videtur ergò esse communis Ecclesiæ sensus non requiri ad valorem sacramenti consensum vllum suscipientis, aut eiusdem dispositionem aliquam pro fructu eiusdem percipiendo.

Art. 1. Respondetur. Præsens controuersia non instituitur de paruulis, aliisque perpetuè amentibus, de quibus videlicet certum apud omnes est, ob ea, quæ præmissa sunt in prima ratione dubitandi, validè, & fructuosè ipsis impendi sacramentum saltem Baptismi; tamen nullum per se consensum, aut dispositionem exhibeant. De adultis verò habentibus vsu rationis communis, & certa Theologorum sententia est, requiri consensum ipsorum positiuum actuale, vel habituale; seu aliquando habitum, saltem virtualiter, & implicite; & nunquam deinde retractatum. Ita docent, vno dempto Caiet. necnon Ledesina qui illi conuenit, omnes Theologi cum Magistr. dist. 4. & cum D. Th. q. 68. art. 7. Colligitur clarè ex cit. cap. maiores 8. item quaritur, vbi Pontifex decernit sic: *Ille verò, qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem, nec characterem recipit sacramenti. Quia plus est expresse contradicere, quam minime consentire.* Quod est argumentum à fortiori, quasi diceret; Qui nunquam consentit, nec rem, nec effectum sacramenti recipit. Ergò multò minus ea recipit, qui receptioni eorum contradicit. Idem colligitur ex Concilio Carthag. 3. cap. 34. & ex Arausic. 1. can. 12. & docetur fusè, ac frequenter ab Augustino, vt refertur in cap. cum paruulis de consecrat. dist. 4.

Art. 2. Ratio est; quia sacramenta omnia nouæ legis duplici summo genere continentur vt apparet ex dictis supra, præsertim quæstione 30. Alia namque sunt, quæ imprimunt characterem, & constituunt hominem permanentè in peculiari quodam statu, eiderque consequenter imponunt onera, & obligationes peculiare permanentes toto vitæ decursu. Huiusmodi sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo; eodemque, licet alio titulo, reuocatur sacramentum Matrimonij, quod similiter constituit permanentè in statu peculiari, & imponit onera, & obligationes peculiare proprias ipsius. Alia sacramenta solum impertiuntur gratiam sanctificantem, atque mutuantur